

**JAK WSPÓŁODCZUWAĆ? EMPATIA
W LITERATURZE I KULTURZE
(LAMENT ŚWIĘTOKRZYSKI)**

**CECYLIA
BIELNIK**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Bożena Święch
Katarzyna Szczepkowska-Szczeńiak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat zajęć:

Jak współodczuwać? Empatia w literaturze i kulturze (*Lament świętokrzyski*)

Klasa / czas trwania zajęć:

I liceum, I technikum / 90 minut

Cele ogólne:

cel kształcący – rozwój kompetencji kluczowych, zapoznanie z liryką średniowieczną;

cel wychowawczy – kształtowanie pozytywnych postaw: empatii, wrażliwości estetycznej, zaspokojenie potrzeby ekspresji i uznania, wzrost samooceny.

Cele szczegółowe (operacyjne):

uczeń **rozwija kompetencje kluczowe:**

kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji – twórczo analizuje i interpretuje lirykę średniowieczną, rozumie istotę planktu, skutecznie i kreatywnie porozumiewa się w języku ojczystym, dba o kulturę słowa, wyraża uczucia, poglądy, wyszukuje i przedstawia cytaty z utworu lirycznego, wykorzystując język teatru;

kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się – podejmuje autorefleksję, pracuje w zespole, zarządza czasem i informacjami;

kompetencje matematyczne – logicznie myśli, wnioskuje;

kompetencje obywatelskie – odpowiedzialnie działa w grupie społecznej;

kompetencje cyfrowe – edytuje tekst swojej roli, korzystając z programu komputerowego;

kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej – poetyckie, teatralne; **kompetencje w zakresie przedsiębiorczości** – wykazuje inicjatywę, planuje, realizuje;

kompetencje techniczne i inżynierskie – organizuje przestrzeń teatralną i rekwizyty.

Metody/techniki/formy pracy:

zespołowa, indywidualna, czytanie ze zrozumieniem, twórcza praca z tekstem, przekład intersemiotyczny, inscenizacja teatralna.

Środki dydaktyczne: **ICT** – komputer, projektor; ekran, tekst *Lamentu* świętokrzyskiego, muzyka instrumentalna (na żywo lub nagranie).

Opis przebiegu zajęć:

Nauczyciel rozpoczyna lekcję rozmową na temat idei i cech planktu oraz aluzji biblijnych. Prosi uczniów, aby pamiętali o szacunku dla uczuć religijnych rówieśników. W funkcjonalnie zorganizowanej przez uczniów przestrzeni pracowni języka polskiego, młodzież pracuje kreatywnie, dokonując przekładu intersemiotycznego tekstu. Uczniowie odczytują liryczny *Lament świętokrzyski* jako udramatyzowany utwór

i dopowiadają własne kwestie, wynikające z przedstawionej w plankcie sytuacji lirycznej. Rozwijają nie tylko swój warsztat recytatora i aktora, ale przede wszystkim poznają istotę empatii i w praktyczny sposób uczą się współodczuwania. Nauczyciel motywuje, wspiera i chwali każdego ucznia. Stosuje ocenianie kształtujące (informacja zwrotna, uwzględnienie wkładu pracy i zaangażowania).

Komentarz metodyczny:

Lekcja kreatywnego spotkania z literaturą średniowieczną – z *Lamentem świętokrzyskim* – jest propozycją odbioru tekstu wiersza poprzez przekształcenie sytuacji lirycznej w teatralną.

Projekt lekcji wymaga wcześniejszego zapoznania się z tekstem utworu (w domu lub na poprzedniej lekcji) i decyzji uczniów o wyborze roli dla siebie. Tekst, wyświetlany partiami na dużym ekranie, pomoże w pokonaniu trudności z zapamiętaniem średniowiecznych brzmień wyrazów. Każdy uczeń, także ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi znajdzie rolę dla siebie. Uczeń z obniżoną samooceną może wybrać – równie ważną (jak podkreśli nauczyciel) – rolę osoby z tłumu. Aktywny udział w tak zaprojektowanej lekcji będzie wspomagać jego rozwój emocjonalny i w pozytywny sposób wpłynie na samoocenę. Uczeń uzdolniony muzycznie ma szansę prezentacji swoich umiejętności, jednocześnie kształtując nastrój i wzbogacając inscenizację. Uczeń uzdolniony plastycznie czy z talentem technicznym może zaprojektować, zaaranżować przestrzeń i zadbać o proste rekwizyty. Akceptacja i uznanie rówieśników oraz nauczyciela pozytywnie wpłynie na rozwój indywidualnych pasji.